

В.П. Попович

ФАРМАЦЕВТИЧНА ОПІКА ПРИ ВИКОРИСТАННІ ПОЛІЕКСТРАКТУ З ПЛОДІВ ГОРОБИНИ ЗВИЧАЙНОЇ

Національний медичний університет ім. О.О. Богомольця, м. Київ

Ключові слова: фармацевтична опіка, поліекстракт з плодів горобини звичайної, гепатопротектор.

Ключевые слова: фармацевтическая опека, полиэкстракт из плодов рябины обыкновенной, гепатопротектор.

Key words: pharmaceutical care, polyextract from *Sorbus aucuparia* fruits, hepatoprotector.

На основі результатів клінічних і дисертаційних досліджень опрацьовано інформаційну складову алгоритму фармацевтичної опіки щодо гепатопротекторного лікарського засобу поліекстракту плодів горобини звичайної.

На основании результатов клинических и диссертационных исследований разработана информационная составляющая алгоритма фармацевтической опеки гепатопротекторного лекарственного средства полиэкстракта плодов рябины обыкновенной.

Based on the results of clinical and dissertation research information component of the algorithm of pharmaceutical care of hepatoprotective drug with polyextract fruits of *Sorbus aucuparia* was developed.

Патологія гепатобіліарної зони посідає провідне місце серед хвороб органів травлення. За даними статистики ВООЗ, у світі понад 2 млрд осіб страждають на патологію печінки, а смертність пацієнтів з такою патологією за останні 20 років збільшилась вдвічі [1]. Причиною цього є зростаючий вплив екзо- та ендогенних факторів: несприятлива економічна й екологічна обстановка, стреси, зростання споживання наркотиків і алкоголю, незбалансоване харчування, безконтрольний прийом лікарських засобів (ЛЗ).

Для успішного лікування хвороб печінки важливе значення з моменту встановлення діагнозу має використання гепатопротекторних ЛЗ. Створення, розробка та дослідження нових ефективних гепатопротекторів, у т.ч. з рослинної сировини, залишається одним з актуальних завдань сучасної фармакології та фармації.

Прикладом такого ЛЗ є поліекстракт з плодів горобини звичайної, розроблений колективом авторів (В.П. Попович, С.С. Хмелевська, Ф.А. Жогло, Л.П. Купраш та ін.), включає комплекс біологічно-активних сполук ліпофільної та гідрофільної природи: поліфеноли (щонайменше 400 мг% у перерахунку на рутин), 16 амінокислот, зокрема, 7 незамінних, полісахариди, поліненасичені жирні кислоти (здебільшого лінолева, ліноленова та арахідонова), каротиноїди (щонайменше 40 мг% у перерахунку на β-каротин) та мінеральні речовини (здебільшого залізо, марганець, цинк, мідь, алюміній та молібден) [7]. Його лікарськими формами є капсули по 0,25 і 0,5 г та 5% сироп.

Поліекстракт горобини показаний для безрецептурного відпуску, важливу роль при якому має фармацевтична опіка, під якою розуміють пацієнт-сфокусовану (індивідуалізовану, персоніфіковану) опіку, пов'язану із застосуванням ЛЗ і що надається провізором з метою покращення результатів фармакоterapiї [8].

МЕТА РОБОТИ

На основі результатів клінічних і дисертаційних до-

сліджень опрацьовати інформаційну складову алгоритму фармацевтичної опіки щодо поліекстракту з плодів горобини звичайної.

МАТЕРІАЛИ І МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ

У якості об'єктів роботи використано дані клінічних досліджень поліекстракту горобини звичайної, здійснені в 7 клініках України: Інститут терапії НАМН України (Харків), Інститут геронтології НАМН України, кафедра терапії стоматологічного факультету та госпітальної терапії Національного медичного університету ім. О.О. Богомольця, кафедра гастроентерології та лікувального харчування Національної медичної академії післядипломної освіти, кафедра факультетської терапії Одеського національного медичного університету, кафедра терапії стоматологічного факультету Івано-Франківського національного медичного університету [5]. Крім цього, К.Л. Кваченюк, О.О. Сизон і Н.Г. Вірстюк здійснили дослідження з клініко-експериментального обґрунтування ефективності застосування поліекстракту з плодів горобини [2,4,6].

Використано методи пошуку, аналізу та узагальнення даних інформаційних джерел, а також моделювання.

РЕЗУЛЬТАТИ ТА ЇХ ОБГОВОРЕННЯ

За результатами клінічних досліджень виявлено, що поліекстракт з плодів горобини звичайної проявляє гепатопротекторну дію у хворих на гострий і хронічний інфекційний і токсичний гепатити, цироз печінки, захворювання жовчних шляхів, запальні процеси шлунково-кишкового тракту, псоріаз, а також у гериатричній практиці та як профілактичний засіб в осіб, що постраждали від наслідків Чорнобильської катастрофи чи знаходяться у зоні радіоактивного опромінення.

К.Л. Кваченюк, О.О. Сизон і Н.Г. Вірстюк здійснили клініко-експериментальні спостереження, що дозволяють рекомендувати поліекстракт горобини для використання в комплексній терапії хворих з хронічним алкогольним гепатитом і хронічним вірусним гепатитом В без

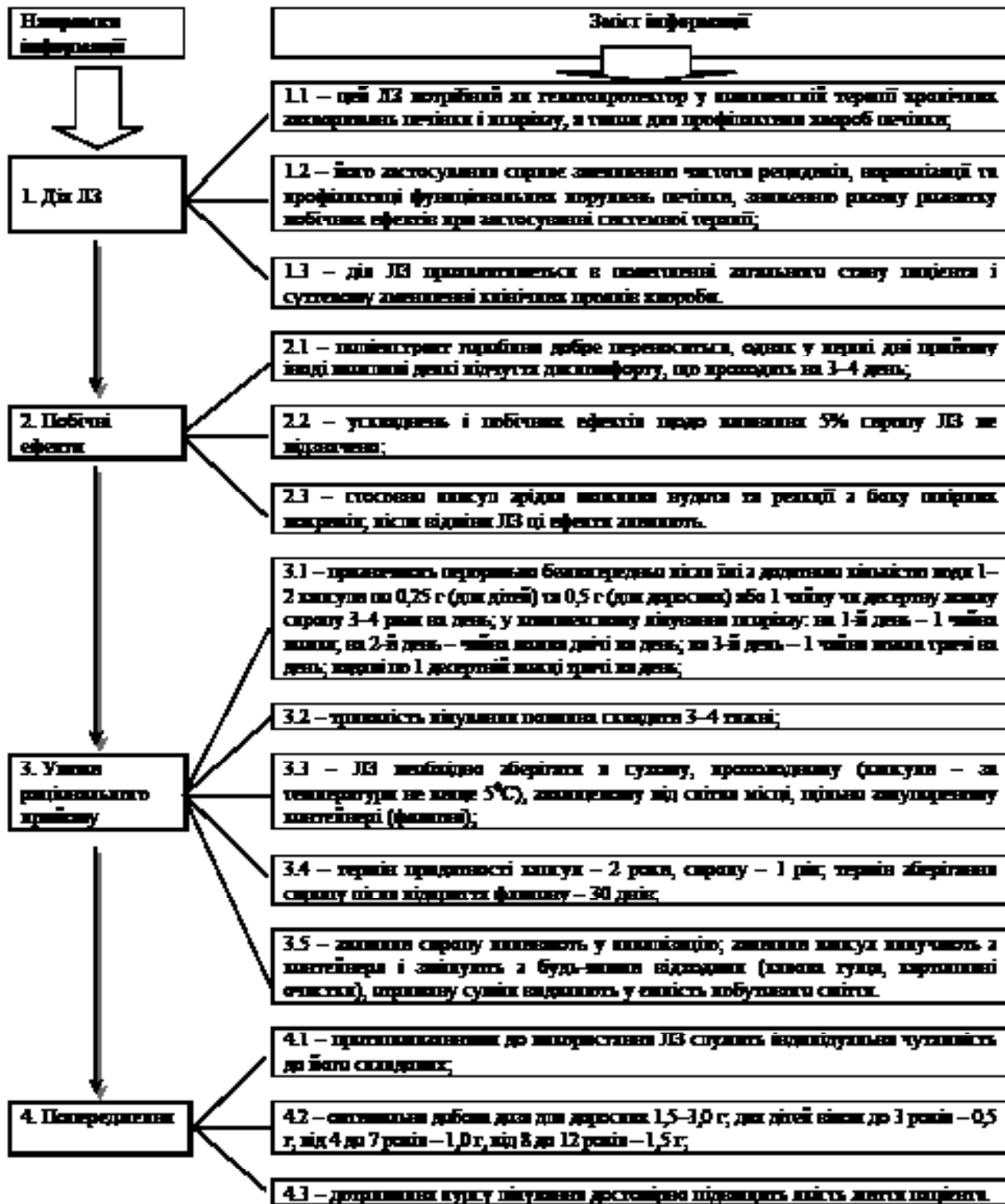

Рис. 1. Інформаційна складова алгоритму фармацевтичної опіки при відпуску поліекстракт угоробини хворим з патологіями печінки і/або псоріазом.

дельта-антигену (інтеграційний тип з підвищеним рівнем амінотрансфераз), а також у дерматологічній практиці з метою підвищення ефективності комплексного лікування, зменшення частоти рецидивів, нормалізації та профілактики функціональних порушень гепатобіліарної системи, зниження ризику розвитку побічних ефектів при застосуванні системної терапії.

Згідно з вимогами фармацевтичної опіки, провізор по-

винен надавати хворому інформацію у 4 напрямках (дія ЛЗ, побічні ефекти, умови раціонального прийому, запобігання), кожен з яких деталізується складовими відповідного змісту [3] (рис. 1).

Враховуючи зазначене, запропоновано блок-схему напрямків і змісту інформації, яку провізор повинен надати хворому з патологією печінки і/або псоріазом у випадку призначення поліекстракту горобини звичайної.

ВИСНОВКИ

На підставі результатів клінічних і дисертаційних досліджень опрацьовано блок-схему інформаційної складової алгоритму фармацевтичної опіки щодо гепатопротекторного лікарського засобу поліекстракту плодів горобини звичайної.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. *Агаркова Е.В.* Применение Эсливера форте в комплексной терапии заболеваний гепатобилиарной зоны / *Е.В. Агаркова* // *Болезни органов пищеварения*. – 2008. – №2. – С. 68–70.
2. *Вірстюк Н.Г.* Клініко-патогенетичні особливості перебігу хронічних гепатитів та розвитку цирозу печінки, диференційовані методи лікування: автореф. дис. ... д-ра мед. наук: спец. 14.01.02 «Внутрішні хвороби» / *Н.Г. Вірстюк*. – Івано-Франківськ, 2002. – 44 с.
3. *Громовик Б.П.* Організація та економіка фармації: підручник [для вищ. навч. закл.] / *Б.П. Громовик, С.І. Терещук, І.Л. Чухрай*; за ред. проф. *Б.П. Громовика* і доц. *С.І. Терещук* – Вінниця: Нова Книга, 2009. – 816 с.
4. *Кваченюк К.Л.* Клініко-експериментальне обґрунтування ефективності застосування вітчизняного препарату фламікар в лікуванні хворих на хронічні захворювання печінки: автореф. дис. ... канд. мед. наук: спец. 14.01.02 «Внутрішні хвороби» / *К.Л. Кваченюк*. – К., 2000. – 19 с.
5. *Попович В.П.* Гепатопротекторний потенціал рослин: монографія / *В.П. Попович, Б.П. Громовик, В.А. Сятиня*. – К.: ТОВ «НВП «Інтерсервіс», 2012. – 188 с.
6. *Сизон О.О.* Застосування нових гепатопротекторів для корекції порушення обмінних процесів в комплексній терапії хворих на псоріаз: автореф. дис. ... канд. мед. наук: спец. 14.01.02 «Шкірні та венеричні хвороби» / *О.О. Сизон*. – К., 2007. – 19 с.
7. Створення сучасних фітопрепаратів з гепатопротекторною активністю / *В.П. Попович, С.С. Павлічко, С.С. Хмелевська та ін.* // Застосування гепатопротекторів для попередження прискореного старіння: матер. конфер. – Одеса, 1996. – С. 56–57.
8. *Franklin B.D.* Defining clinical pharmacy and pharmaceutical care / *B.D. Franklin and J.W. van Mil* // *Pharm. World Sci.* – 2005. – № 27 (3). – P. 137.

Відомості про автора:

Попович В.П., к. фарм. н., доцент каф. аптечної та промислової технології ліків НМУ ім. О.О. Богомольця.

Адреса для листування:

Попович Валерій Павлович. 01004, м. Київ, вул. Пушкінська, 22, каф. аптечної та промислової технології.

Тел.: (044) 235 90 66.

E-mail: valeriy.p@meta.ua

Поступила в редакцію 14.06.2012 г.